

Sygn.akt III AUa 72/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 listopada 2015 r. w B.

sprawy z odwołania A. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawczyni A. F.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 listopada 2014 r. sygn. akt III U 536/14

- I. **zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 2 czerwca 2014 r. w ten sposób, że przyznaje A. F. prawo do emerytury od dnia 16 czerwca 2014 r.;**
- II. **stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;**
- III. **tytułem zwrotu kosztów procesu zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz A. F. kwotę 30 (trzydzieści) złotych.**

Sygn. akt III AUa 72/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 czerwca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz. U. z 2013r, poz. 1440), oraz §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.Nr 8 poz.43 ze zm.) odmówił wnioskodawczyni A. F. przyznania prawa do wcześniejszej emerytury, ponieważ wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodniła żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy odmówił uznania skarżącej okresu jej pracy w szczególnych warunkach od 1.07.1976 r do 14.02.1977 r. w Cukierni (...) A. O. w S., ponieważ w tym okresie odwołującą była zatrudniona jako uczeń zawodu, a nie pracownik świadczący pracę na podstawie umowy o pracę.

Organ rentowy odmówił też uznania okresu pracy wnioskodawczyni od 15.02.1977 r do 1.10.1995 r w G. S. (...) w S., ze względu na fakt, iż wskazane przez zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 4 listopada 1999 r stanowisko ciastkarz-piekarz pozostaje w sprzeczności ze stanowiskami wskazanymi w innych dokumentach np. świadectwem pracy z dnia 19 lipca 2001 r, oraz zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 27 lipca 1999 r, w których wskazane jest stanowisko ucznia zawodu ciastkarz i kierownika piekarni. Ponadto zakład pracy wystawiając świadectwo pracy w szczególnych warunkach powołał się na nieobowiązujące przepisy, albowiem Zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 10 stycznia 1991 r, nie uznaje iż stanowiska pracy wskazywane przez odwołującą, są tymi, na których wykonywała ona prace w szczególnych warunkach.

A. F. wywiodła odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, iż uchybienia formalne w przedłożonych przez nią dokumentach dotyczących pracy w warunkach szczególnych nie powinny stanowić przeszkody w przyznaniu jej prawa do emerytury, ponieważ w spornym okresie wykonywała pracę w takich właśnie warunkach, jako pracownik produkcji pieczywa i wyrobów ciastkarskich. Podniosła też, iż wprawdzie w okresie od 1.07.1976 r do 14.02.1977 r istotnie była zatrudniona jako uczeń zawodu, a nie pracownik świadczący pracę na podstawie umowy o pracę, jednakże okoliczność ta pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia, ponieważ ponad 15-letni okres jej pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, mianowicie od 15.02.1977 r do 1.10.1995 r. na stanowisku ciastkarz-piekarz, w G.S. (...) w S., stanowi wystarczającą przesłankę do uwzględnienia złożonego odwołania.

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2014r. Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, iż na etapie sądowym spornym było niezaliczenie A. F. (ur. (...)) jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 15.02.1977 r do dnia 1.10.1995 r. na stanowisku ciastkarz-piekarz, w G. S. (...) w S.. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania decyzji, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn). Ponadto emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 art. 184 ustawy emerytalnej). Z kolei art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przepis art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu tego przepisu są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki, tj. osiągnięcie wieku emerytalnego (kobieta - 55 lat, mężczyzna - 60 lat) i okres zatrudnienia (kobieta -

20, mężczyzna - 25 lat), w tym 15 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze. Przesłanki te należy spełnić kumulatywnie. Niespełnienie jednego ze wskazanych warunków czyni niemożliwym przyznanie emerytury w wieku obniżonym. Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Sąd Okręgowy za bezsporne w sprawie uznał, iż wnioskodawczynie ukończyła wiek 55 lat, spełnia kryterium wymaganego okresu 20 lat ubezpieczenia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w zatrudnieniu.

Wnioskodawczynie twierdziła, że przez cały okres sporny zatrudnienia wykonywała prace na stanowisku ciastkarz-piekarz. Na poparcie swoich twierdzeń składając wniosek o świadczenie emerytalne złożyła świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione w dniu 4 listopada 1999 r. przez G.S. (...) w S. (k. 8 akt emerytalnych). Wynika z niego, że w okresie od dnia 15 lutego 1977 r. do dnia 26 października 1989 r. wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace w piekarni przy produkcji pieczywa i wyrobów ciastkarskich na stanowisku ciastkarz-piekarz wymienionym w dziale X poz. 11 pkt 3 i 4 wykazu A stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 55 Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Skarżąca przedstawiła też zaświadczenie z dnia 30 maja 2006 r. wystawione również przez G.S. (...) w S. (k. 8 akt emerytalnych), z którego wynika, iż w okresie od dnia 27 października 1989 r. do dnia 1 października 1995 r. wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę na stanowisku ciastkarz-piekarz, oraz jednocześnie pełniła obowiązki kierownika zmiany w piekarni przy produkcji pieczywa i wyrobów ciastkarskich, wymienionym w dziale X poz. 11 pkt 3 i 4 wykazu A stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 55 Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu treść wyżej powołanych dokumentów, nie świadczy o tym, że wnioskodawczynie w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała tylko i wyłącznie prace, które winny być zakwalifikowane do czasokresu pracy świadczonej w warunkach szczególnych. Istotne w niniejszej sprawie jest, czego w swych wyjaśnieniach ubezpieczona na rozprawie sądowej w dniu 20 listopada 2014 r. nie negowała, że w spornym okresie pełniła ponadto obowiązki kierownika piekarni, o czym wymownie świadczy dokument w postaci świadectwa pracy wystawionego w dniu 2 października 1995 r. przez G.S. (...) w S. (k. 17 akt osobowych wnioskodawczynie).

Z tego dokumentu wynika w szczególności, że w okresie od dnia 27 października 1989 r. do dnia 1 października 1995 r., wnioskodawczynie istotnie wykonywała pracę na stanowisku kierownika piekarni.

Natomiast analiza treści zakresu czynności kierownika piekarni (k. 16 akt osobowych wnioskodawczynie), nie pozostawia wątpliwości, iż szeroka skala pracowniczych zadań skarżącej na tym stanowisku, o charakterze czysto administracyjnym, wręcz wyklucza, aby w omawianym okresie istniała realna możliwość godzenia obowiązków kierownika piekarni z wykonywaniem przez wnioskodawczynię stale i w pełnym wymiarze pracy, na stanowisku ciastkarz-piekarz.

Zdaniem Sądu Okręgowego za dowód pracy wnioskodawczynie w szczególnych warunkach nie mogą być uznane całkowicie intencjonalne i pozostające w oczywistej sprzeczności z analizowanymi dokumentami w postaci świadectwa pracy wystawionego w dniu 2 października 1995 r. przez G.S. (...) w S. i zakresu czynności odwołującej (k. 16 i 17 akt osobowych wnioskodawczynie), zeznania słuchanych w sprawie świadków K. G., J. K. (1) i J. K. (2). Sąd Okręgowy podkreślił odwołując się od orzecznictwa, iż przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących, co powoduje, iż określona w ustawie emerytalnej instytucja emerytury w obniżonym wieku emerytalnym musi podlegać ścisłej wykładni. Również samo subiektywne przekonanie wnioskodawczynie, że jej praca z uwagi na uciążliwe warunki, w jakich była świadczona, może stanowić podstawę do przyznania jej uprawnień do emerytury w niższym od powszechnego wieku.

W ocenie Sądu Okręgowego, skoro zarówno z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawczynie, jak i częściowo z jej wyjaśnień wynika, że wykonywała ona prace o charakterze administracyjnym, to nie można było uznać, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała tylko i wyłącznie prace przypisane do stanowiska ciastkarz-piekarz.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił.

A. F. zaskarżyła apelacją przedmiotowy wyrok w całości zarzucając:

1. naruszenie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm) poprzez błędne uznanie, iż powódka nie nabyła prawa do emerytury z uwagi na pracę w szczególnych warunkach w sytuacji gdy pracowała ona w okresie:

a. od dnia 15 lutego 1977 r. do dnia 26 października 1989r stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w S. i wykonywała prace w piekarni przy produkcji pieczywa i wyrobów ciastkarskich na stanowisku ciastkarz- piekarz wymienionym w dziale X poz. 11 pkt 3 i 4 wykazu A stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 55 Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach

b. oraz w okresie od dnia 27 października 1989 r do dnia 1 października 1995 r wnioskodawczynie w Gminnej Spółdzielni (...) w S. stale i

w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę na stanowisku ciastkarz-piekarz, oraz jednocześnie pełniła obowiązki kierownika zmiany w piekarni przy produkcji pieczywa i wyrobów ciastkarskich, wymienionym w dziale X poz.11 pkt 3 i 4 wykazu A stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 55 Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach, co wynika z materiału dowodowego oraz przedłożonych świadectw pracy.

2. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez niewłaściwe i mylne uznanie, iż powódka w okresie od dnia 27 października 1989 r do dnia 1 października 1995 r w G.S. (...) w S. (k. 8 akt emerytalnych) była kierownikiem piekarni w sytuacji gdy pełniła ona obowiązki zastępcy kierownika piekarni, co powodowało to, iż nie wykonywała ona czynność administracyjnych bowiem wykonywał je rzeczywisty kierownik J. P., a powódka w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę na produkcji na stanowisku ciastkarz-piekarz, a jedynie pod nieobecność kierownika

3. naruszenie art.: 472 i 473 k.p.c. poprzez błędne uznanie , iż zeznania świadków w sprawie nie stanowią dowodu umożliwiając ustalenie charakteru i zakresu pełnionych obowiązków w w/w zakładach pracy, w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sytuacji gdy ww. artykułami dają dyspozycję i możliwość dowodzenia spornych faktów wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe

4. naruszenie treści art. 328 k.p.c. polegające na braku merytorycznego uzasadnienia oceny dowodów przedłożonych Sądowi w niniejszym orzeczeniu, w szczególności nie odniesienia się do dokumentów potwierdzająca pracę w szczególnych warunkach, które w ocenie powoda są kluczowe do wydania prawidłowego orzeczenia w niniejszym postępowaniu, w tym w szczególności przyjętego stanowiska, iż zeznania świadków są niewiarygodne

5. naruszenie przepisu art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, a w szczególności dokonanie jego oceny tylko i wyłącznie poprzez pryzmat zakresu obowiązku powódki, która tylko formalnie była zastępcą kierownika piekarni , przy jednoczesnym całkowitym pominięciu rzeczywiście wykonywanych prac przez powódkę , w tym w szczególności tego, iż faktyczne obowiązki kierownicze wykonywał w zakładzie pracy J.

P. i B. Z. co wynika z załączonych dokumentów w sprawie w tym zakresie obowiązków i umowy o odpowiedzialności pracowników.

6. sprzeczność istotnych ustaleń w sprawie z treścią zebranego materiału dowodowego, polegającą na tym, że Sąd pomimo znajdującego się w aktach sprawy świadectw pracy, innych dokumentów przedłożonych do Sądu nie zweryfikował zaskarżonej decyzji poprzez jej zmianę i wskazanie pracy w szczególnych warunkach czym potwierdził prawidłowość błędnej decyzji ZUS.

7. brak dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego w zakresie ustalenia, czy praca powódki świadczona była w szczególnych warunkach co doprowadziło do ustalenia błędnych faktów i wydania niezgodnego z prawem orzeczenia.

Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku (zapewne poprzez przyznanie prawa do emerytury) i zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja jest zasadna

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, o ile wykładnia przepisów prawa materialnego mających znaczenie w sprawie dokonana przez Sąd Okręgowy jest prawidłowa, to ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd i sposób ich poczynienia przedstawiony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku budzą wątpliwości. W tym zakresie można się zatem zgodzić z zarzutami apelacji obrazującej art. 233 §1 i 328 k.p.c. z uwagi na ogólnikowość zarówno poczynionych ustaleń faktycznych jak i zdawkową ocenę materiału dowodowego zarówno osobowego jak i dokumentów zebranych w sprawie.

Jak wiadomo zgodnie z utrwalonym orzecznictwem art. 233 §1 k.p.c. zawiera nakaz - nie doznający wyjątku, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r. IV CKN 1256/00 lex nr 80267 ; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2000 r. III CKN 562/98 (...); postanowienie SN dnia 23 stycznia 2002 r. II CKN 691/99 LEX nr 54339, Prok.i Pr.-wkł. (...)). Ocena materiału dowodowego zebranego w sprawie dokonana w taki właśnie sposób daje dopiero podstawy do czynienia prawidłowych ustaleń faktycznych. W świetle uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd nie uznał wnioskodawczyni podobnie jak organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach, mimo że podstawą odmowy przyznania prawa do świadczenia była przyjęta do ustaleń faktycznych praca wnioskodawczyni w szczególnych warunkach na stanowisku kierownika piekarni, co zdaniem Sądu Apelacyjnego – o czym niżej nie wynika z materiału dowodowego. Poza sporem w sprawie było, iż praca na domniemanych stanowisku kierowniczym wnioskodawczyni wchodziła w grę dopiero w okresie od dnia 27 października 1989 r do dnia 1 października 1995 r. , a przed tym okresem wnioskodawczyni pracowała jako uczeń w zawodzie ciastkarz oraz – ciastkarz –piekarz.

Co się tyczy okresu zatrudnienia w oparciu o umowę nauki zawodu ciastkarza z dnia 15 lutego 1977r. obejmującą okres od 15 lutego 1977 r. do 16 lutego 1979 r. to okres ten nie może być zaliczony do okresu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niewykonywanie przez wnioskodawczynię pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy, a jest to podstawowy wymóg zaliczenia danego zatrudnienia do okresu pracy w szczególnych warunkach w świetle § 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). W świetle umowy wnioskodawczyni łączyła w tym okresie pracę z pobieraniem nauki z Wielozawodowej (...) w S. (k.33-34 akt osobowych umowa). Nie było natomiast przeszkód do zaliczenia wnioskodawczyni okresu pracy w Gminnej Spółdzielni w S. na stanowisku ciastkarza-piekarza od 16 lutego 1979r. o 26 października 1989r. w oparciu o pkt 11. Działu X wykazu A stanowiącego załącznik Nr 1 do wskazanego wyżej rozporządzenia, jako pracę przy wypieku pieczywa. Zeznania świadków przesłuchanych przez Sąd w tym zakresie korespondują z dokumentami zachowanymi

w aktach osobowych. Na rozprawie przez Sąd Okręgowemu również organ rentowy nie kwestionował zaliczenia tego okresu, kwestionując okres zatrudnienia na stanowisku kierownika. W świetle tego co powyżej wnioskodawczyni niewątpliwie posiadała niesporny okres pracy w szczególnych warunkach od 16 lutego 1979 r. o 26 października 1989r. na stanowisku ciastkarz-piekarz, a zatem okres wynoszący **10 lat 8 miesięcy i 10 dni**. Co więcej okres ten jak okres pracy w szczególnych warunkach ostatecznie nie był kwestionowany przez organ rentowy (k. oświadczenie pełnomocnika organu na rozprawie apelacyjnej z dnia 3 listopada 2015r.).

Powodzenie odwołania i apelacji w niniejszej sprawie zależało zatem od poczynienia odpowiednich i pełnych ustaleń w zakresie stanowiska zajmowanego po dniu 26 października 1989r. i charakteru pracy na tym stanowisku. Już na wstępie trzeba zauważyć, iż Sąd Okręgowy przyjął w tym zakresie, iż wnioskodawczyni zajmowała w tym okresie stanowisko kierownika piekarni. Sąd Okręgowy odmówił wiary świadkom w tym zakresie, zakwestionował posiadane przez wnioskodawczynię świadectwo pracy i odwołał się do dokumentów zawartych w aktach osobowych, których jednak nie przytoczył konkretnie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego materiał dowodowy zebrany w sprawie wcale nie prowadzi do wniosku, iż wnioskodawczyni była w okresie od 27.10.1989r. do 01.10.1995r. kierownikiem piekarni. Nie bez racji wnioskodawczyni podnosi w apelacji, iż w istocie zatrudniono ją w tym okresie na stanowisku zastępcy kierownika piekarni, bo kierownikiem piekarni był J. P., i tylko zastępowała go w okresach jego nieobecności. Zatem także po objęciu stanowiska zastępcy kierownika piekarni wnioskodawczyni w dalszym ciągu pracowała przy produkcji wyrobów ciastkarskich i piekarskich. Wnikliwie analizując akta osobowe wnioskodawczyni trzeba rzeczywiście zauważyć, iż dokumenty w nich zawarte - wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji - potwierdzają twierdzenia wnioskodawczyni, a tym samym potwierdzają zeznania świadków zeznających w sprawie, co do wykonywania przez wnioskodawczyni prac ciastkarsko-piekarskich również w okresie po objęciu stanowiska zastępcy kierownika piekarni. W szczególności wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego akta osobowe faktycznie korespondują z twierdzeniami wnioskodawczyni, iż była ona zastępcą kierownika piekarni, a nie jej kierownikiem, co istotnie wpływa na zakres jej innych obowiązków w kontekście pracy w szczególnych warunkach. I tak w piśmie w angażu z dnia 27 października 1989 r. podpisanym prezesa zarządu (k. 69 akt osobowych) wyraźnie wskazano, iż z dniem 27 października 1989 r. powierzono jej obowiązki z-cy kierownika piekarni. To samo stanowisko wskazano w umowie o odpowiedzialności wspólnej z dnia 27 października 1989r., gdzie jako kierownika piekarni wskazano B. Z. (k.70). Takie stanowisko wskazano też w zakresie czynności (k.71-72), o którym wspomina Sąd Okręgowy. Prawda jest, iż zakres określonych w zakresie czynności jest szeroki, ale w praktyce regułą było, i jest że tworzone zakresy czynności są maksymalnie szerokie a wiele obowiązków w nich określonych jest z reguły nie jest realizowanych lub realizowanych sporadycznie. Jeżeli zatem miała pełnić funkcję zastępcy kierownika to oczywiste jest, iż w jej zakresie czynności musiały znaleźć się również czynności kierownika, którego zastępował w czasie nieobecności. Zakresy czynności mają oczywiście znaczenie przy określaniu charakteru pracy pracownika pod kątem pracy w szczególnych warunkach, ale trzeba ten zakres czynności odnosić do konkretnego zakładu pracy i konkretnej sytuacji pracownika. Jeżeli zatem tak, jak w przypadku wnioskodawczyni mamy do czynienia z małą piekarnią należącą do Spółdzielni (...), gdzie istotna część obsługi księgowej i logistycznej wykonywana jest przez Spółdzielnię, a nadto piekarnią to kierował na co dzień kierownik – to wiarygodnym stają się twierdzenia wnioskodawczyni, iż jako zastępca kierownika w istocie wykonywania ona czynności z zakresu szerokiego zarządzania piekarnią jedynie w przypadkach jego nieobecności, natomiast na co dzień pracowała przy produkcji lub przy nadzorze. Ocenę taką potwierdza pośrednio to, iż z wyjaśnień samej wnioskodawczyni, i z zeznań świadków wynika, iż nie postrzegali oni jej w ogóle jako kierownika cukierni lecz, co najwyżej jako kierownika zmiany, razem z nimi pracującego przy produkcji. W ocenie Sądu Apelacyjnego uprawnionym jest zatem pogląd, iż awans wnioskodawczyni na zastępcę kierownika piekarni (a nie kierownika jak przyjął Sąd Okręgowy) nie wpłynął istotnie na zmianę charakteru jej pracy z punktu widzenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wypada przypomnieć, iż nie zawsze też wykonywanie przez pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach innych czynności, które nie oddziałują szkodliwie na organizm pracownika dyskwalifikuje ten okres zatrudnienia jak okres pracy w szczególnych warunkach. W orzecznictwie przyjmuje się charakteru pracy w szczególnych warunkach nie traci wykonywanie przez pracownika równocześnie innych prac (czynności), jeżeli prace te stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX Nr 375653; dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX Nr 509022 oraz z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo). Podobnie rzecz ma się w przypadku prac wykonywanych w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia jeżeli pracę tę mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 r., II UK 333/08, LEX nr 1001310). Odnosząc to do sytuacji wnioskodawczynie, pełniącej funkcję zastępcy kierownika małej piekarni, stanowiącej w istocie zakład Spółdzielni przyjąć należy, że istota jej pracy była praca na stanowisku ciastkarza-piekarza i nadzór zmianowy nad produkcją piekarni, natomiast czynności przypisane do stanowiska kierownika wykonywała ona jedynie w czasie nieobecności kierownika. W czasie natomiast jego obecności jej praca była ściśle przy produkcji lub nadzorze nad nią, a zatem podlegała zakwalifikowaniu wg wykazu jako pracy przy wypieku pieczywa lub nadzór nad tą produkcją (wykaz A dział X pkt 11 i dział XIX pkt 24). Zaliczając wnioskodawczynie sporny okres blisko 6 lat od 27.10.1989r. do 01.10.1995r. i dodając do tego okres wcześniejszy niekwestionowany przez organ rentowy ponad 10 lat i 8 miesięcy – stwierdzić należy, iż wnioskodawczynie spełnia wymóg posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach przed dniem 1 stycznia 1999 r.

W świetle odmiennych ustaleń faktycznych tracą na znaczeniu pozostałe zarzuty podniesione przez wnioskodawczynię w apelacji. Godzi się jedynie zauważyć, iż nie jest trafny zarzut naruszenie przepisów postępowania poprzez brak dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego w zakresie ustalenia, czy wnioskodawczynie świadczyła pracę w szczególnych warunkach, co doprowadziło do ustalenia błędnych faktów i wydania niezgodnego z prawem orzeczenie. W tym zakresie trzeba zauważyć dwie kwestie. Po pierwsze obowiązek działania Sądu z urzędu w oparciu art 232 zd. II k.p.c. jest ograniczony, i tylko wyjątkowo uprawnienie Sądu do dopuszczenia dowodu z urzędu przeradza się w jego obowiązek. Uprawnienie Sądu do dopuszczenia dowodu z urzędu nie może przy tym służyć do usprawiedliwiania i przerzucania na Sąd odpowiedzialności samej strony za bierność dowodową i tym samym nie wywiązywania się przez nie z obowiązków nałożonych na strony w art. 3 k.p.c. Po drugie przy ocenie charakteru pracy tj. czy można ją uznać za pracę w szczególnych warunkach dominuje pogląd, że nie są tu z reguły potrzebne wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 §1 k.p.c., a sąd orzekający władny jest to uczynić bez przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego bo nie są tu konieczne wiadomości specjalne (por. w tym zakresie np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2000 r., II UKN 446/99, Lex Polonica nr 352214, OSNAPiUS 2001/18 poz. 562;).

Reasumując rozważania - wnioskodawczynie jako że wniosek o emeryturę złożyła przed ukończeniem 55 roku życia nabyła prawo do emerytury z dniem osiągnięcia tego wieku, czyli iż dniem 16 czerwca 2014r. - stosownie do art. 129 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Jednocześnie Sąd Apelacyjny nie dopatrzył się przesłanek art. 118 ust. 1a ustawy uzasadniających obciążenie organu rentowy odpowiedzialnością za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 §1 k.p.c. orzekł o wniesionej apelacji .

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 §1 k.p.c. w związku z art. 37 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 Nr 90 poz. 594 z zm.)